

دانشگاه هرمزگان
وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مدیریت آموزش و پرورش شهرستان میناب

بررسی مفهومی کیفیت زندگی در گذر تاریخ و از منظر صاحب نظران

مریم حیدری، اکبر رضایی فرد

۱- کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، قارس، ایران،

heidari.m259@gmail.com

۲- استادیار دانشگاه فرهنگیان، فارس، ایران

Abc20125655@gmail.com

چکیده

وجود نابرابری‌های اجتماعی در جوامع مختلف و پدیدار شدن اختلاف طبقاتی و سطح زندگی موجب توسعه مفهوم کیفیت زندگی شده و دولت‌ها در پی کاهش اختلاف طبقاتی و افزایش کیفیت زندگی ملت می‌باشند. شناخت سیر تاریخی کیفیت زندگی، ویژگی‌ها و مدل‌های کیفیت زندگی می‌تواند دیدگاه مردم و مسئولین به زندگی و راهکارهای افزایش کیفیت آن کمک نماید. کلیدواژه: کیفیت زندگی، نابرابری اجتماعی، اختلاف طبقاتی.

مقدمه

واژه کیفیت زندگی اولین بار توسط پیگو^۱ در سال ۱۹۲۰ در کتاب اقتصاد و رفاه مطرح شد که در آن کتاب در مورد حمایت دولت از اقشار پایین و تأثیر آن بر روی زندگی و سرمایه‌های ملی بحث شده بود. اقدامات سازمان جهانی بهداشت و همچنین وجود نابرابری‌های اجتماعی گسترده روند توسعه مفهوم کیفیت زندگی و اعمال سیاست‌گذاری‌های مختلف را در ارتباط با کیفیت زندگی تسریع بخشید (آن اسکوائر^۲ و همکاران، ۲۰۰۲).

نظریات اولیه مربوط به کیفیت زندگی، بیشتر بر نگرانی‌ها و اولویت‌های فردی تأکید داشتند؛ اما در سال‌های اخیر مباحث نظری، از فرد محوری به سمت نگرانی‌های اجتماعی نظیر امنیت، آزادی، گستردگی کیفیت زندگی و ساختار و کیفیت روابط اجتماعی افراد در جامعه تغییر یافته است (اشمیت^۳، ۲۰۰۲).

کیفیت زندگی مترادف و همراه با واژه‌های دیگری همچون بهزیستی، زندگی رضایت‌بخش، رفاه اجتماعی، شرایط بهتر زندگی و مانند این‌ها در آثار برنامه‌ریزی توسعه و در کارهای کارشناسان علوم اجتماعی به کار رفته است. کیفیت زندگی یک موضوع کلی و مطرح برای تمام انسان‌هاست و به‌طور کلی این مفهوم با ترکیبی از جنبه‌های زندگی و عملکردهای انسان که برای ادامه حیات لازم می‌باشد در ارتباط است. کیفیت زندگی ارزشیابی ذهنی رضایت از زندگی به‌طور کل می‌باشد. کیفیت زندگی یک مفهوم بسیار ذهنی و شخصی است که معمولاً بر پایه خوشی و رضایت فرد با فاکتورهایی که بر روی رفاه اجتماعی، روانی، جسمی و عملکردهای وی تأثیر می‌گذارد، بنا می‌شود. براساس تعریف سازمان جهانی بهداشت، کیفیت زندگی ادراکی است که افراد از موقعیت زندگی خود، زمینه فرهنگی و سیستم ارزشی که در آن زندگی می‌کنند دارند، ادراکی که با اهداف، انتظارات، استانداردها و علایقشان رابطه دارد (سازمان جهانی بهداشت، ۲۰۰۳).

کایبر^۴ (۱۹۹۷) رئیس پارلمان کیفیت زندگی اروپا بیان می‌دارد که تمامی پژوهش‌گران بر سه اصل در ارتباط با این مفهوم توافق نظر دارند:

- ۱- کیفیت زندگی یک ارزشیابی ذهنی است و بیماران خود قضاوت‌کننده کیفیت زندگی‌شان هستند.
- ۲- کیفیت زندگی یک ماهیت پویا و دینامیک است نه یک ماهیت ایستا، بدین‌معنا که فرایندی وابسته به زمان بوده و تغییرات درونی و بیرونی در آن دخیل می‌باشند.

^۱ . Pigo

^۲ Anne Squire

^۳ Schmitt

^۴ . Kayber